

Sygn. akt II AKa 146/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Marek Motuk

Sędziowie: SA – Maria Mrozik - S.

SA – Anna Zdziarska (spr.)

Protokolant - st. sekr. sąd. Marzena Brzozowska

przy udziale Prokuratora Hanny Gorajskiej - Majewskiej

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2016 r.

sprawy z wniosku A. S.

w przedmiocie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z wykonania kary porządkowej 5 dni pozbawienia wolności orzeczonej postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 8 maja 2013 r., sygn. akt XII Ko 26/12

na skutek apelacji, wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 12 lutego 2015 r., sygn. akt XII Ko 50/13

uchyla wyrok w zaskarżonej części i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

W dniu 11 lipca 2013 r. pełnomocnik wnioskodawcy złożył o zasądzenie tytułem zadośćuczynienia za niesłuszne pozbawienie wolności kwoty nie mniejszej niż 170 tys. złotych.

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, w sprawie XII Ko 50/13, po rozpoznaniu sprawy z wniosku A. S., zasądził od Skarbu Państwa kwotę 3000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku, tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne pozbawienie wolności w okresie od dnia 8 maja 2013 r. do dnia 13 maja 2013 r., orzeczonej jako kara porządkowa postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 8 maja 2013 r. w sprawie XII Ko 26/12.

W pozostałej części wniosek oddalił, kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Apelacją wyrok zaskarżył pełnomocnik wnioskodawcy w części w jakiej oddalono roszczenie o zadośćuczynienie przenoszące kwotę 3.000 zł.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć i miała wpływ na wynik sprawy, w postaci art. 7 i 92 k.p.k.- poprzez oparcie orzeczenia jedynie na części okoliczności ujawnionych w postępowaniu, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia, a pominięcie wśród ustaleń faktycznych licznych okoliczności wynikających z dowodów uznanych przez Sąd za wiarygodne;

2. błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, które mogły mieć wpływ i miały wpływ na treść zaskarżonego wyroku, dokonane na skutek naruszeń procedury określonych w pkt 1 petitum apelacji,

a w konsekwencji naruszeń wymienionych powyżej w punktach 1 – 2.

3. obrazę przepisów prawa materialnego w postaci art. 445 § 1 k.c. – poprzez niewłaściwe zastosowanie, wskutek czego Sąd I instancji oddalił wniosek o zasądzenie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę ponad kwotę 3.000 złotych, czyli w kwocie 167.000 złotych;

Z uwagi na powyższe pełnomocnik wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie wniosku w całości i zasądzenie od zobowiązanego Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwoty odpowiedniej do skali krzywdy wnioskodawcy, tj. w wysokości 170.000zł.

Wyrokiem z dnia 8 lipca 2015 r. (II AKa 151/15) Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił wyrok w zaskarżonej części w ten sposób, że kwotę zadośćuczynienia podwyższył do 5.000 złotych, w pozostałej części wyrok utrzymał w mocy.

Po rozpoznaniu kasacji wywiezionej przez pełnomocnika wnioskodawcy, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2016 r. (II KK 304/15) uchylił wyrok w zaskarżonej części i w tym zakresie sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika wnioskodawcy okazała się zasadna o tyle, że doprowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku.

Przede wszystkim stwierdzić należy, że orzeczenie zostało wydane w oparciu o niepełny materiał dowodowy, co naruszyło dyspozycję art. 410 § 1 k.p.k.

Zgodnie z treścią art. 437 § 2 k.p.k. Sąd odwoławczy uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, jeśli jest konieczne przeprowadzenie przewodu sądowego w całości. Zasadność zastosowania tego przepisu jest konsekwencją potrzeby przeprowadzenia dowodów co do istoty sprawy, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 kwietnia 2016 r., a nadto wnioskodawca i pełnomocnik w toku rozprawy odwoławczej – składając wnioski o ustalenie i przesłuchanie w charakterze świadków osób przebywających w tym samym czasie co wnioskodawca w Areszcie Śledczym W. – B. i inne.

Jednocześnie stwierdzić należy, że brak było podstaw prawnych i faktycznych by na tym etapie postępowania uwzględnić wniosek A. S. i sprawę przekazać innemu niż właściwy rzeczowo i miejscowo Sąd Okręgowy.

Co do zasady prawidłowo ustalił Sąd I instancji, że wnioskodawcy A. S. przysługuje roszczenie o zadośćuczynienie z tytułu wykonania kary porządkowej – pozbawienia wolności w okresie od 8 do 13 maja 2013 r. Sporną była jedynie kwota zadośćuczynienia jako odpowiednia do rozmiaru krzywdy i rekompensująca negatywne przeżycia psychiczne.

Sąd Okręgowy również wykazał się znajomością przesłanek jakie należy uwzględnić określając kwotę odszkodowania. Między innymi wskazał zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego na czas pozbawienia wolności – im dłuższy, tym dolegliwość jest większa, status zawodowy i społeczny wnioskodawcy. Zwrócił też uwagę na to, że izolacja wprowadza ograniczenia swobód obywatelskich, takich jak możliwość decydowania o swoim losie, czy kontaktów z rodziną.

W ocenie Sądu odwoławczego zasadna jest jednak apelacja w zakresie w jakim podniesiono, że Sąd I instancji odmówił wiarygodności wnioskodawcy odnośnie złych warunków bytowych. W tym przypadku ciężar dowodu spoczywał na sądzie orzekającym. A. S. miał zadanie utrudnione, bądź niemożliwe do wykonania, zważywszy na zamknięty charakter instytucji jaką jest zakład karny. Sąd meriti arbitralnie przyjął, że budynek, w którym przebywał wnioskodawca spełniał wszystkie normy, nie sprawdzając informacji wynikających z zeznań A. S. w drodze chociażby informacji z zakładu karnego, bądź oględzin, czy też przesłuchania świadków.

Powyzsza okoliczność ma istotne znaczenie, biorąc pod uwagę, że zgodnie z art. 99§2 k. k. w. wnioskodawca w ogóle nie powinien przebywać w tych pomieszczeniach. Gdyby zatem okazało się, że w dodatku były to pomieszczenia o niskim standardzie, wymagające remontu, z pewnością dolegliwość byłaby większa.

Wypada też przyznać rację autorowi apelacji, że poza sferą zainteresowania Sądu I instancji pozostała kwestia upublicznienia ukarania wnioskodawcy karą porządkową.

Sąd odwoławczy stoi na stanowisku, że nie wyjaśniono jakie konkretnie media rozpowszechniły ten fakt, z czyjej inicjatywy, czy były negatywne komentarze, mogące szkodzić wizerunkowi i dobremu imieniu A. S..

Powyzsze przyczyny, wynikające z wytycznych Sądu Najwyższego zawartych w wyroku z dnia 13.04.2016r. (II KK 304/15), zadecydowały o uchyleniu wyroku w zaskarżonej części i przekazaniu sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania. Dopiero prawidłowe ustalenia stanu faktycznego dadzą podstawę do zasądzenia kwoty zadośćuczynienia adekwatnej do krzywdy jaką poniósł wnioskodawca z tytułu odbycia kary porządkowej aresztu.

Z tych wszystkich względów, Sąd Apelacyjny orzekł, jak w wyroku.